

PROSJEKTPLAN

Kommune:
Melhus

Prosjekt:
Skolehelse-
tjenesten

Oppdragsansvarlig:
Anna Øines

Prosjektnr.:
2446

Styringsgruppe, dato:
21.10.2016

Skolehelsetjenesten i Melhus kommune

1 BAKGRUNN

Kontrollutvalget i Melhus kommune har bestilt en forvaltningsrevisjon av skolehelsetjenesten. I brevet fra kontrollutvalgets sekretariat refereres det til Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2018, hvor temaet er beskrevet på følgende måte:

For barn og unge i alderen 0 – 20 år er helsestasjons- og skolehelsetjenesten en lovpålagt tjeneste som skal ivareta den fysiske og psyke [psykisk] helse og gi helsefremmende og forebyggende tilbud. En forvaltningsrevisjon kan gi svar på om skolehelsetjenesten i Melhus kommune er i tråd med lovverket. Det kan for eksempel være aktuelt å se på om helsestasjonen og skolehelsetjenesten er involvert i forebyggende aktiviteter og om kommunen legger tilrette for tverrfaglig samarbeid.

Videre i brevet refereres det til innspill til revisor fra kontrollutvalget. Her nevnes følgende:

Psykisk helse: intervju med elever, lærere og familiesenteret? Nok ressurser? Rett kompetanse på skolen? Hva er grunnen til økning i svakere psykisk helse?

Kommunens plikter når det gjelder skolehelsetjeneste er hjemlet i Lov om helse- og omsorgstjenester i kommuner (helse- og omsorgstjenesteloven), og Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Vi kommer tilbake til dette regelverket under avsnittet om revisjonskriterier.

Kontrollutvalget har, som nevnt over, følgende innspill til revisor:

- *Intervju med elever, lærere og familiesenteret*

Det metodiske opplegget vil følge av problemstillinger og revisjonskriterier. Videre vil behov for ytterligere metodiske grep og endringer komme fram gjennom undersøkelsesprosessen. Det tilhører revisors ansvar å utforme det metodiske opplegget for forvaltningsrevisjonen, fra konkretisering av målbare problemstillinger, autoritative revisjonskriterier og opplegg for å innhente data som belyser problemstil-

PROSJEKTPLAN

Kommune: Melhus	Prosjekt: Skolehelse- tjenesten	Oppdragsansvarlig: Anna Øines	Prosjektnr.: 2446	Styringsgruppe, dato: 21.10.2016
--------------------	---------------------------------------	----------------------------------	----------------------	-------------------------------------

lingene på en gyldig og pålitelig måte. Revisor registrerer likevel at kontrollutvalget ønsker å få belyst problemstillinger fra ulike perspektiv; brukerperspektiv, perspektivet til andre tjenester for barn og unge (i første rekke skolene og familiesenterets perspektiv). Vi vil komme tilbake til dette i avsnittene om problemstillinger og metodisk opplegg.

- *Nok ressurser*

Det er kommunens politiske ledelse som prioriterer ressursbruk til ulike formål i kommunen. Revisjonens vurderinger er som oftest rettet mot om tjenester og arbeidsprosesser blir organisert og utført hensiktsmessig innenfor vedtatte rammer og regelverk.

- *Rett kompetanse på skolen*

Vi er litt usikker på hva kontrollutvalget sikter til her: Er det om skolehelsetjenesten innretter sin kompetanse riktig i skolene, eller om skolene har riktig kompetanse? Vi anbefaler å se på skolehelsetjenestens kompetanse, ikke kompetansekravene som gjelder for skolene i henhold til Lov om opplæringa i grunnskolen og videregående opplæring (opplæringsloven).

- *Hva er grunnen til økning i svakere psykisk helse*

Revisor kjenner ikke til om den psykiske helsen generelt er svekket, eller om dette er en tiltakende tendens. Det er trolig mer oppmerksomhet rundt psykisk helse nå enn for f.eks. ti år siden, og det rapporteres om at flere søker hjelp for psykiske lidelser. Det er også rettet søkelys på den psykiske helsen blant barn og unge, og at flere i perioder sliter psykisk. Det er et komplekst og sammensatt område, og hva som er grunnene til det vil neppe la seg belyse på god og forsvarlig måte som del av en forvaltningsrevisjon om skolehelsetjenesten.

Det ble gjennomført Ungdata-undersøkelse i blant ungdomsskoleelever og elever i den videregående skolen i Melhus i 2014. Resultatene for ungdommene i Melhus (både ungdomsskoler og videregående skole) er mer positive på spørsmål om helse og trivsel (inklusive psykisk helse) enn landsgjennomsnittet. Unntaket er mobbing. Men der er det en egen forvaltningsrevisjon under gjennomføring. Vi vet ikke noe om tendensen over tid, før og etter 2014, men det er informasjon som kommunens helsetjenester bør ha, og som vi kan følge opp.

PROSJEKTPLAN

Kommune: Melhus	Prosjekt: Skolehelsetjenesten	Oppdragsansvarlig: Anna Ølnes	Prosjektnr.: 2446	Styringsgruppe, dato: 21.10.2016
--------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------	-------------------------------------

1.1 SKOLEHELSETJENESTEN I MELHUS KOMMUNE

Den administrative organiseringen i Melhus kommune omfatter 23 virksomheter og 4 stabsseksjoner. Familie og forebygging er en av virksomhetene, som bl.a. organiserer helsestasjon, helsestasjon for ungdom og skolehelsetjenesten (se vedlegg 1).

Tall i KOSTRA er gjengitt i tabellene 1 og 2 i vedlegg 2. Melhus kommune skiller seg noe ut fra øvrige kommuner ved prosentvis større økning i netto driftsutgifter til helsestasjon/skolehelsetjeneste enn de andre, sammenlignbare kommunene. Det kommer fram av tallene for netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjenester pr. innbygger 0-5 år og pr. innbygger 0 – 20 år. Revisjonen har ikke informasjon om hvorfor det har vært stor økning i driftsutgiftene. Videre skiller Melhus seg ut ved at de har et lavere antall timer åpent ved helsestasjon for ungdom. Det kommer fram gjennom antall timer åpningstid pr. 1000 innbygger 13 – 20 år.

2 AVGRENSING OG PROBLEMSTILLING

I dette kapitlet beskriver vi hvordan vi har innrettet undersøkelsen ut fra bestilling, bakgrunnsinformasjon, risikovurderinger og krav til faglig forsvarlig gjennomføring (Standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001, Norges kommunerevisorforbund).

2.1 AVGRENSNING

I kontrollutvalgets bestilling er det skolehelsetjenesten som er tema. Vi avgrenser derfor undersøkelsen mot helsestasjonstjenester for barn i førskolealder. Videre tolker vi bestillingen dit at det ikke primært er de rutinemessige undersøkelsene (veiing, måling, vaksiner osv.) som er sentralt for kontrollutvalgets risikovurdering, men det forebyggende arbeidet og tverrfaglig samarbeid. Videre er kontrollutvalget opptatt av psykisk helse, og skolehelsetjenesten forutsetninger for å gi hjelp innenfor dette temaet.

Det er skolehelsetjenesten, med dennes føringer i regelverket, som er utgangspunktet for vår undersøkelse. Vi vil se på skolehelsetjenestens dialog med andre viktige tjenester for barn og unge,

PROSJEKTPLAN

Kommune: Melhus	Prosjekt: Skolehelsetjenesten	Oppdragsansvarlig: Anna Ølnes	Prosjektnr.: 2446	Styringsgruppe, dato: 21.10.2016
--------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------	-------------------------------------

men disse tjenestenes respektive regelverk vil i liten, eller ingen grad ligge til grunn for våre vurderinger. På bakgrunn av dette har vi konkretisert problemstillingene som følger i kapittel 2.2.

2.2 PROBLEMSTILLING

Driver skolehelsetjenesten tilfredsstillende forebyggende psykososialt arbeid for barn og unge?

- a. *Har skolehelsetjenesten nødvendig informasjon om og dialog med brukere, andre interne og eksterne tjenester innen psykisk helse for barn og unge?*
- b. *Har skolehelsetjenesten tilfredsstillende kompetanse til å drive forebyggende psykososialt arbeid?*
- c. *Har skolehelsetjenesten tilfredsstillende kapasitet til å drive forebyggende psykososialt arbeid?*

3 REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriteriene for denne undersøkelsen vil ha regelverk og føringer som gjelder skolehelsetjenesten i kommunene som utgangspunkt.

3.1 LOV, FORSKRIFT OG LOKALE POLITISKE VEDTAK

Kommunenes plikter når det gjelder skolehelsetjeneste er hjemlet i kapittel 3 i Lov om helse- og omsorgstjenester (helse- og omsorgstjenesteloven). Det inngår i bestemmelsene i § 3-1, kommunens overordna ansvar for helse- og omsorgstjenester, og i § 3-2, kommunens ansvar for helse- og omsorgstjenester; 1) Helsefremmende og forebyggende tjenester, herunder a) helsetjenester i skoler.

Bestemmelsene i loven om skolehelsetjeneste er nærmere beskrevet i forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjeneste.

3.2 NASJONALE FØRINGER OG ANBEFALINGER

På Helsedirektoratets nettsider er det lagt ut en rekke veiledningsmateriale som vedrører skolehelsetjenesten. Dette vil også ligge til grunn for våre vurderinger.

PROSJEKTPLAN

Kommune: Melhus   Prosjekt: Skolehelsetjenesten   Oppdragsansvarlig: Anna Ølnes   Prosjektnr.: 2446   Styringsgruppe, dato: 21.10.2016

4 METODE

Problemstillingene for denne forvaltningsrevisjonen handler om *kapasitet, kompetanse, informasjon om utfordringer og dialog med brukere og andre tjenester for barn og unge*. Dataene som trengs for å belyse dette vil i stor grad hentes gjennom intervju, dokumentgjennomgang og analyser av eventuelt tallmateriale som gjelder skolehelsetjenesten. Vi vil da se etter kompetanseoversikter, og hvordan kompetansen er organisert for å yte tilfredsstillende tjenester. Videre vil vi se på hvilken informasjon som er utarbeidet eller framskaffet, og hvordan den brukes og følges opp.

Kontrollutvalget ønsker at også brukerperspektivet blir dekket gjennom denne undersøkelsen. Dette kan dekkes på flere måter. Det kan dekkes gjennom dokument og informasjon som skolehelsetjenesten har samlet inn blant sine brukere. I den grad det er hensiktsmessig, og gir gyldig og presis informasjon på problemstillingene, kan intervju (samtaleintervju eller spørreskjemaintervju) med skoleelever/noen som representerer skoleelever være aktuelt. Intervju med representanter i foreldrenes arbeidsutvalg (FAU). En av problemstillingene vedrører dialog med andre tjenester for barn og unge. Skolene er aktuelle tjenester her, og nøkkelpersoner i grunnskolen og videregående skole kan være aktuelle informanter. Også her kan det være tallmateriale og andre dokumenter som kan være vel så egnet til å belyse problemstillingene, som intervju med lærere.

5 ORGANISERING AV PROSJEKTET

Anna Ølnes er oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor. Forvaltningsrevisjonen vil bli gjennomført innenfor en timeressurs på 350 timer, og en rapport vil bli ferdig og levert innen utgangen av mars 2017.

PROSJEKTPLAN

Kommune:
Melhus

Prosjekt:
Skolehelse-
tjenesten

Oppdragsansvarlig:
Anna Ølnes

Prosjektnr.:
2446

Styringsgruppe, dato:
21.10.2016

VEDLEGG 1

Familie og forebygging

Familie og forebygging omfatter barnevern, PP-tjeneste, helsesøstertjeneste, familiesenter, psykisk helsetjeneste, rus- og tiltakstjeneste og NAV(kommune).

Virksomhetsleder [Inger Marie Aarstad](#)

Publisert 12.05.15 | Oppdatert 25.06.15

Fant du det du var på jakt etter?*

Ja

Nei

Fylles ikke ut om du er et menneske:

- [current tab:Mer informasjon](#)
- [Skjema](#)
- [Dokumenter](#)
- [Aktuelle lenker](#)

• Mer informasjon

- [Aktuelle lenker](#)
- [Andre sosiale tjenester](#)
- [Barn og utdanning](#)
- [Barnevern](#)
- [Barnevernet i Melhus](#)
- [Bekymringsmelding](#)
- [Boligtilskudd](#)
- [Flyktinghelsetjenesten](#)
- [Foreldreveileder/psykolog](#)
- [Helse](#)
- [Helsestasjon](#)
- [Helsestasjon for ungdom](#)
- [Home-Start Familiekontakten](#)
- [Jordmortjenesten](#)
- [Lundamo helsestasjon](#)

PROSJEKTPLAN

Kommune:
Melhus

Prosjekt:
Skolehelse-
tjenesten

Oppdragsansvarlig:
Anna Øines

Prosjektnr.:
2446

Styringsgruppe, dato:
21.10.2016

- [Melhus familiesenter](#)
- [Melhus helsestasjon](#)
- [Melhus helsestasjon og skolehelsetjeneste](#)
- [Melhus helsestasjon og skolehelsetjeneste](#)
- [NAV Melhus](#)
- [PP-tjenesten](#)
- [Psykisk helsetjeneste](#)
- [Rusomsorg](#)
- [Skolehelsetjenesten](#)
- [Sosial og helse](#)
- [Startlån til bolig](#)
- [Vergemål](#)
- [Økonomisk rådgiving](#)

2016

PROSJEKTPLAN

Kommune: Melhus   Prosjekt: Skolehelse- tjenesten   Oppdragsansvarlig: Anna Ølnes   Prosjektnr.: 2446   Styringsgruppe, dato: 21.10.2016

VEDLEGG 2

Tabell 1: Nøkkeltall for helsestasjons- og skolehelsetjenester																
	Melhus				Orkdal				Skaun				Malvik			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 å	5263	6620	7810	7818	5714	5959	7017	8006	5682	5399	5939	6190	5858	6653	9283	9617
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20	1422	1819	2150	2156	1679	1744	2016	2162	1853	1761	1980	2023	1591	1834	2498	2633
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	94	95	98	99	96	99	95	98	131	105	101	107	66	63	74	93
Andel spedbarn som har fullført helseundersøkelse innen utg. av 8. leveuke	86	93	97	100	96	94	98	100	103	106	101	111	92	98	88	93
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder	89	83	107	94	92	100	94	108	107	99	93	102	87	81	98	90
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder	92	74	108	91	104	105	99	95	97	96	102	99	78	88	103	79
Andel barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn	98	90	95	83	82	111	108	101	98	107	96	88	81	92	98	93
Åpningstid ved helsestasjon for ungdom. Sum timer per uke	2	2	2	2	10	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
Åpningstid ved helsestasjon for ungdom per 1000 innbyggere 13-20 år	1,1	1,1	1,1	1,1	8,9	2,6	2,6	2,6	2,1	2,8	2,7	2,6	1,3	1,3	1,2	1,3

REVISJON MIDT-NORGE IKS

2016

PROSJEKTPLAN

Kommune:
Melhus

Prosjekt:
Skolehelse-
tjenesten

Oppdragsansvarlig:
Anna Ølnes

Prosjektnr.:
2446

Styringsgruppe, dato:
21.10.2016

REVISJON MIDT-NORGE IKS

2016

PROSJEKTPLAN

Kommune: Melhus   Prosjekt: Skolehelse-
tjenesten   Oppdragsansvarlig: Anna Ølnes   Prosjektnr.: 2446   Styringsgruppe, dato: 21.10.2016

Tabell 2: Prosentvis økning i netto driftsutgifter fra 2012 – 2015.

	Melhus 2012-15	Orkdal 2012-15	Skaun 2012-15	Malvik 2012-15
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 å	49 %	40 %	9 %	64 %
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20	52 %	29 %	9 %	65 %